

**ПРОГРАМА ЗА ПРАКТИЧНА РАБОТА И ОБУКА НА РАБОТНО
МЕСТО ЗА СТЕКНУВАЊЕ СО ЛИЦЕНЦА ЗА ИНСПЕКТОР**

Дел. Бр. _____ Ardian Musliu _____
[име и презиме]
Датум: .12.2020 _____ ВД Директор _____ **Израбо**
[функција / звање на раководител на инспекциска служба] **тил(е):**
Место: _____ Скопје (м.п.) _____ **Антони**
[потпис] **ела**

Стојаноска - Раководител на пелагониски регион

Бесим Алија- Раководител на одделение за поддршка на инспекторатот

ВОВЕД

Во согласност со член 42, став (6) од Законот за инспекциски надзор („Службен весник на Република Северна Македонија“ број 102/2019) и Правилник за формата и содржината на програмите за обука за стекнување со лиценца за инспектор („Службен весник на Република Северна Македонија“ број 238/2019), ВД директорот на Државниот просветен инспекторат, донесува Програма за практична работа и обука на работно место за стекнување со лиценца за државен просветен инспектор,

Со донесувањето на Законот за инспекциски надзор е воспоставен целосно нов систем за стекнување со лиценца за инспектор во инспекциските служби во Република Северна Македонија. Ваквиот систем ја препознава важноста на практична работа и обуката, под надзор на ментор во создавањето на професионални и компетентни инспектори, кои претставуваат една од основните алки во успешното спроведување на законските и подзаконските акти во државата.

По завршување на девет месечната практична работа и обука на работно место, под надзор на ментор во инспекциската служба каде е вработен кандидатот за инспектор, избран преку постапка за вработување и кандидатот за инспектор вработен преку постапка за превземање на административен службеник, се полага Практичниот дел од испитот за стекнување со лиценца за инспектор се полага во првата закажана испитна сесија, врз основа на член 43, став (5) од Законот за инспекциски надзор и Правилник за начинот за спроведување на испитот за стекнување со лиценца за инспектор („Службен весник на Република Северна Македонија“ број 238/2019).

Програма за практична работа и обука на работно место за стекнување со лиценца за инспектор, се опфатени со соодветните теми од 14- модули за *државни просветни инспектори*.

ЦЕЛ НА ПРОГРАМАТА ЗА ОБУКА

Главната цел на Програмата за практична работа и обука на работно место за стекнување со лиценца за инспектор, е изградување на основните компетенции и вештини на кандидатите за инспектори, со што ќе се овозможи правилно воведување во работата, постигнување на високи перформансии помош во професионалниот развој на идните инспектори, кои се избрани преку постапка за вработување или преку постапка за преземање на административен службеник.

1. Општи цели вклучуваат:

- Развивање и стекнување знаења за новитетите во законска рамка за инспекциски надзор,
- Стекнување на вештините за општите задачи и професионално однесување при извршување на инспекцискиот надзор,
- Изградба на личниот интегритетна инспекторите и
- Изградба на интегритетот на идните инспектори.

2. Посебни (специфични) цели вклучуваат:

- Стекнување знаења за материјалните закони во пракса доверени во надлежност на соодветните инспектори, применувајќи при тоа соодветни процедури пропишани со пропратните прописи наведени во програмата.

3. Целна група

Според својот делокруг на работа учесници на обуките ќе бидат:

- Државните просвени инспектори

Реализацијата на Програмата за обука ќе обезбеди идните инспектори да поседуваат единствен и унифициран збир на знаења и вештини, кои се од суштествено значење за нивната идна работа и значително ќе придонесат за подобрување на меѓусебната соработка и комуникација.

ОБЛАСТИ И ТЕМИ ЗА ОБУКА

Согласно законските прописи, Програма опфаќа повеќе теми за стекнување знаења и вештини, распоредени во неколку области, според делокругот на надлежности што се утврдени согласно одредбите на материјалните закони, распоредени во неколку области односно модули, по кои постапуваат постапуваат двата вида на инспектори во инспекциската служба и тоа:

- I - Државни инспектори за земјоделство и
- II - Државни фитосанитарни инспектори.

Програмата опфаќа 9-девет месеци односно 1080 наставни часа (9 месеци * 20 работни денови * 6 часа).

Област 1 – Законодавство

I - Државни просветни инспектори:

Член 1. Модул 1 – Закон за просветна инспекција

- Тема 1.1 – Начела и организација
6 часа предавања/вежби + 6 учење
-Општи одредби
-,,,,,
-ММММ
- Тема 1.2 – Права, обврски и овластувања на инспекторите
6 часа предавања/вежби + 6 учење
-Надзор
-Овластувања на државниот просветен инспектор
-Мерки на државниот просветен инспектор
- Тема 1.3 – Прекршочни одредби
6 часа предавања/вежби + 6 учење
-Прекршочна постапка
-Прекршочни одредби

Модул 2 – Закон за основно образование

- Тема 2.1 – Начела и организација
6 часа предавања/вежби + 6 учење
-Општи одредби
-.....
-.....
- Тема 2.2 – Права, обврски и овластувања на инспекторите

6 часа предавања/вежби + 6 учење

-Надзор

-Овластувања на државниот државниот просветен инспектор

-Мерки на државниот државниот просветен инспектор

- Тема 2.3 – Прекршочни одредби

6 часа предавања/вежби + 6 учење

-Прекршочна постапка

-Прекршочни одредби

Модул 3 – Закон за средно образование

- Тема 3.1 – Начела и организација

6 часа предавања/вежби + 6 учење

-Општи одредби

-.....

-.....

-.....

- Тема 3.2 – Права, обврски и овластувања на инспекторите

6 часа предавања/вежби + 6 учење

-Надзор

-Овластувања на државниот просветен инспектор

-Мерки на државниот просветен инспектор

- Тема 3.3 – Прекршочни одредби

6 часа предавања/вежби + 6 учење

-Прекршочна постапка

-Прекршочни одредби

Модул 4 – Закон за наставници и стручни соработници во основно и средно образование

- Тема 4.1 – Начела и организација

6 часа предавања/вежби + 6 учење

-Општи одредби

-.....

-.....

- Тема 4.2 – Права, обврски и овластувања на инспекторите

6 часа предавања/вежби + 6 учење

-Надзор

-Овластувања на државниот просветен инспектор

-Мерки на државниот просветен инспектор

- Тема 4.3 – Прекршочни одредби

6 часа предавања/вежби + 6 учење

-Прекршочна постапка

-Прекршочни одредби

Модул 5 – Закон за високо образование

- Тема 5.1 – Начела и организација

6 часа предавања/вежби + 6 учење

-Општи одредби

-.....

-.....

-.....

- Тема 5.2 – Права, обврски и овластувања на инспекторите
6 часа предавања/вежби + 6 учење
-Надзор
-Овластувања на државниот просветен инспектор
-Мерки на државниот просветен инспектор
- Тема 5.3 – Прекршочни одредби
6 часа предавања/вежби + 6 учење
-Прекршочна постапка
-Прекршочни одредби

Модул 6 – Закон за научно истражуваќа дејност

- Тема 6.1 – Начела и организација
6 часа предавања/вежби + 6 учење
-Општи одредби
-.....
-.....
-.....
- Тема 6.2 – Права, обврски и овластувања на инспекторите
6 часа предавања/вежби + 6 учење
-Надзор
-Овластувања на државниот просветен инспектор
-Мерки на државниот просветен инспектор
- Тема 6.3 – Прекршочни одредби
6 часа предавања/вежби + 6 учење
-Прекршочна постапка
-Прекршочни одредби

Модул 7 – Закон за студенски стандард

- Тема 7.1 – Начела и организација
6 часа предавања/вежби + 6 учење
-.....
- Тема 7.2 – Права, обврски и овластувања на инспекторите
6 часа предавања/вежби + 6 учење
-Надзор
-Овластувања на државниот просветен инспектор
-Мерки на државниот просветен инспектор
- Тема 7.3 – Прекршочни одредби
6 часа предавања/вежби + 6 учење
-Прекршочна постапка
-Прекршочни одредби

Модул 8 – Закон за ученички стандард

- Тема 8.1 – Начела и организација
6 часа предавања/вежби + 6 учење
-Општи одредби
-.....
- Тема 8.2 – Права, обврски и овластувања на инспекторите

- 6 часа предавања/вежби + 6 учење
- Надзор
- Овластувања на државниот просветен инспектор
- Мерки на државниот просветен инспектор
- Тема 8.3 – Прекршочни одредби
- 6 часа предавања/вежби + 6 учење
- Прекршочна постапка
- Прекршочни одредби

Модул 9 – Закон за заштита на децата

- Тема 9.1 – Начела и организација
- 6 часа предавања/вежби + 6 учење
- Општи одредби
- Тема 9.2 – Права, обврски и овластувања на инспекторите
- 6 часа предавања/вежби + 6 учење
- Надзор
- Овластувања на државниот просветен инспектор
- Мерки на државниот просветен инспектор
- Тема 9.3– Прекршочни одредби
- 6 часа предавања/вежби + 6 учење
- Прекршочна постапка
- Прекршочни одредби

Модул 10 – Закон за отворени граѓански универзитети за доживотно учење

- Тема 10.1 – Начела и организација
- 6 часа предавања/вежби + 6 учење
- Општи одредби
-
-
- Тема 10.2 – Права, обврски и овластувања на инспекторите
- 6 часа предавања/вежби + 6 учење
- Надзор
- Овластувања на државниот просветен инспектор
- Мерки на државниот просветен инспектор
- Тема 10.3 – Прекршочни и казнени одредби
- 6 часа предавања/вежби + 6 учење
- Прекршочна постапка
- Прекршочни одредби
- Казнени одредби

Модул 11 – Закон за средно стручно образование

- Тема 11.1 – Начела и организација
- 6 часа предавања/вежби + 6 учење
- Општи одредби
-
- Тема 11.2 – Права, обврски и овластувања на инспекторите
- 6 часа предавања/вежби + 6 учење
- Надзор
- Овластувања на државниот просветен инспектор

- Мерки на државниот просветен инспектор
- Тема 11.3 – Прекршочни одредби
6 часа предавања/вежби + 6 учење
 - Прекршочна постапка
 - Прекршочни одредби

Модул 12 – Закон возрасни

- Тема 12.1 – Начела и организација
6 часа предавања/вежби + 6 учење
 - Општи одредби
 -
 -
- Тема 12.2 – Права, обврски и овластувања на инспекторите
6 часа предавања/вежби + 6 учење
 - Надзор
 - Овластувања на државниот просветен инспектор
 - Мерки на државниот просветен инспектор
- Тема 12.3 – Прекршочни одредби
6 часа предавања/вежби + 6 учење
 - Прекршочна постапка
 - Прекршочни одредби

Модул 13 – Закон за учебници за основно и средно образование

- Тема 13.1 – Начела и организација
6 часа предавања/вежби + 6 учење
 - Општи одредби
 -
 -
- Тема 13.2 – Права, обврски и овластувања на инспекторите
6 часа предавања/вежби + 6 учење
 - Надзор
 - Овластувања на државниот просветен инспектор
 - Мерки на државниот просветен инспектор
- Тема 13.3 – Прекршочни одредби
6 часа предавања/вежби + 6 учење
 - Прекршочна постапка
 - Прекршочни одредби

ПРИЧИНИ ЗА ПРЕДВИДЕНИТЕ ОБУКИ

Со Законот за инспекциски надзор е утврдено дека Инспекцискиот совет и инспекциската служба ќе „воспоставуваат и одржуваат систем за стручно усовршување и обука на кандидати за инспектори во инспекциските служби....“, а последователно Инспекцискиот совет ќе донесува: „Програма за интерактивна обука за стекнување со лиценца за инспектор“ и „Програма за испит за лиценца за инспектор – општ дел,,“, а инспекциската служба (Државниот инспекторат за земјоделство), покрај оваа програма ќе ја донесува и „Програма за испит за лиценца за инспектор – практичен дел,,.

Главната причина за обуките на работно место на кандидатите за инспектор е потребата од изградба и зајакнување на капацитетите на државната администрација за доследно спроведување на законските прописи во Република Северна Македонија, како еден од клучните предуслови во евроинтегративните процеси на државата.

Предвидените области и теми за обука на инспекторите се резултат на потребите за стручно усовршување и обука, со која се идентификувани најрелевантните потребни теми за обука, но и најефикасните методи за спроведување на обуките за инспекциската служба.

Стратешки основи на Државниот инспекторат за земјоделство е соодветно јакнење и развивање преку обука и стручно усовршување за да врши организирани, ефикасни, квалитетни, функционални инспекциски надзори од соодветната областа на делување на територијата на Република Северна Македонија, зајакнување на владеењето на правото и организираниот криминал.

ФИНАНСИРАЊЕ

Финансирањето на спроведувањето на Програма за практична работа и обука на работно место за стекнување со лиценца за инспектор, ќе се организира со средства од Буџетот на Република Северна Македонија, наменски предвидени и распределени во буџетот на Државниот просветен инспекторат, како и други извори вклучувајќи донации од меѓународни институции, кои тековно ќе бидат обезбедени.

Вкупните финансиски средства за реализација на Програма за практична работа и обука на работно место за стекнување со лиценца за инспектор се проценети на 30.000 денари по инспектор (кандидат).

НАЧИН И ВРЕМЕТРАЕЊЕ НА РЕАЛИЗАЦИЈА

Програма за практична работа и обука на работно место за стекнување со лиценца за инспектор, ќе се реализира на два основни начини:

- во класична училница, опремена со соодветни технички материјали и опрема,
- како on-line обука, односно електронско учење.

Програмата ќе ја реализираат, односно обуките, ќе бидат изведувани од искусни административни службеници - ментори од редот на вработените (од раководни инспектори), а доколку такви нема, тогаш инспектор од ниво В1, со најмалку пет години искуство како инспектор, како и од надворешни стручни лица, кои треба да поседуваат соодветно искуство и знаење за модулот/темата на обука. Обучувачите- менторите, треба да поседуваат професионални квалитети во смисла на репертоар на методи и техники на обука, да бидат организирани и систематични, да умеат да ги користат техничките средства кои се потребни, со силни вештини за комуникација, емпатија, толеранција, почитување на различностите и сл.

Воспоставувањето на ефективен и ефикасен систем на обука бара јасна распределба на функции, задачи и ресурси поврзани со обуките.

Директор

Директорот на Државниот просветен инспекторат, ја одобрува обука и врши надзор над нејзината имплементација; издава согласност за менторство; одобрува интерни акти поврзани со обука; номинира обучувачи - ментори од редот на вработените (од раководни инспектори), а доколку такви нема, тогаш инспектор од ниво В1, со најмалку пет години искуство како инспектор и ги идентификува можните извори на финансирање, неопходни за да се имплементира обуката.

Ментор

Обучувачот-менторот, изготвува нацрт пропис за обука; ги идентификува целните групи (на кандидатите за инспектори, кои се избрани преку постапка за вработување или преку постапка за преземање на административен службеник); го организира процесот на обука; изработува план за реализација; врши мониторинг на нивната имплементација; обезбедува соодветна литература за целите на обуката. Главната улога на менторот е преку развивање на менторска програма да се пренесат знаења, искуство, а со нејзино реализирање да се овозможи професионален развој на кандидатот за инспектор.

ОДГОВОРНОСТИ НА УЧЕСНИЦИТЕ ВО ПРОГРАМАТА

1.1. Одговорности на кандидатот за инспектор:

- Да покаже интерес и мотивација за спроведување на обуката;
- Да ги заврши сите задачи или активности што се договорени со менторот во дадениот временски рок;
- На време да доаѓа на менторските состаноци и да го почитува времето на менторот;
- Во разумен период пред одржување на менторскиот состанок да го извести менторот ако не може да учествува на менторскиот состанок, или ако не ја завршил работата/задачата зададена на претходниот менторски состанок;
- Да биде подготвен отворено да дискутира за проблемите поврзани со работата и за други проблеми што влијаат врз неговата работа и
- Да се однесува доверливо кон она за што се дискутирало на менторскиот состанок.

1.2. Одговорности на менторот:

- Да одржува менторски состаноци и составува записници од истиот со насоки за следниот состанок, согласно динамиката утврдена со оваа програма;
- Да покаже интерес и разбирање за кандидатот, да разговара, да му пренесува вештини, знаења и искуства на кандидатот за инспектор, да му помага за самостојно извршување на задачите, да го охрабрува и поддржува, да му дава совети и упатства за завршување на зададените задачи;
- Да биде достапен разумно време од работниот ден за кандидатот, доколку постои потреба од дополнителна помош и упатства за завршување на зададените задачи;
- Да ја следи работата на кандидатот и да ги евидентира неговите активности, врз основа на кои ќе даде оценка за покажаните резултати за време на обуката;

- Менторот не треба да ги извршува работните задачи на кандидатот;
- Менторот треба да идентификува соодветни програми за обука на кандидатот.

Програма за практична работа и обука на работно место за стекнување со лиценца за инспектор, ќе се реализира преку организирање на групи од максимум 10 кандидати за инспектори, а деталниот временски распоред ќе зависи од инспекциската служба.

Вкупното времетраење за спроведување на обука за стекнување на лиценца за инспектор, под надзор на ментор во инспекциската служба каде е вработен кандидатот за инспектор, избран преку постапка за вработување и кандидатот за инспектор вработен преку постапка за превземање на административен службеник, изнесува девет месеци односно 180 работни денови или 1080 часови, поделно поделени во групи посебно за видот на инспектор – целната група (земјоделски и фитосанитарен).

ДНЕВНАТА програма е проепорачано да биде концепирана согласно следните елементи:

- Еден работен ден од обуката ќе трае 6 часа (со вклучени паузи од вкупно час и половина)
- Еден ден од работниот дел на обуката ќе биде подделен на 4 сесии – две сесии од по 60 минути и две сесии од по 45 минути
- На почетокот од секоја обука 30 минути ќе бидат посветени на Вовед во обуката (10 минути) и на детектирање на Влезно знаење на учесниците (20 минути)
- На крајот од секоја обука 30 минути ќе бидат посветени на Евалуација на обуката (10 минути) и на детектирање на Излезно знаење на учесниците (20 минути)
- Една обука ќе биде во времетраење од еден ден за една целна група.

Кандидатите за инспектор, по завршување на секој модул-тема, континуирано ќе бидат следени и оценувани за што се планира да се врши проверка на примената на знаењето и тоа преку еден од следните начини: завршни тестови, усни презентации, студии на случај и слично, со цел насочување на кандидатите и обезбедување помош за полагање на завршниот-практичен испит за стекнување со лиценца за инспектор.

Успешноста во следењето на обука по модул – тема од сесија, ќе се обезбедува од завршни тестови, усни презентации, студии на случај и слично, а за успешно завршена обука по модул – тема од сесија, ќе се смета доколку кандидатот за инспекторот точно одговори на најмалку две третини од поставените прашања, ако успешно ја завршил студијата на случај, како и други методи на утврдување на неговата успешност, врз основа на интересот за зададените задачи од страна на менторот.

Секоја Тема од Програмата, ќе биде детално разработена со План за обука, кој ќе содржи:

- Назив на модулот - темата и вкупен број на часови
- Конкретни цели на модулот – темата
- Структурирање на содржината на обуката
 - Наслов на темата
 - Број на часови
 - Конкретни цели на темата
 - Дидактички материјали
- Методи на обучување и активности за учење

- Активности на кандидатот за инспекторот
- Активности на обучувачот - менторот

Литература која ќе се користи на обуките се делови од горенаведените Законски прописи, како и компјутерски програми, симулатори и друга потребна опрема.

Во текот на обуката ќе се употребуваат следниве методи и техники:

- Дискусија и разговор
 - Номинално – групна работа
 - Интернет пребарувања
 - Power point презентации
 - Други софистицирани техники
- Материјалите ќе бидат дистрибуирани по електронска пошта.*

Реализацијата на Програма за практична работа и обука на работно место за стекнување со лиценца за инспектор, го организира и спроведува Државниот инспекторат за земјоделство.

ПРИЛОГ КОН ПЛАНОТ

Во Табела бр. 1 на прегледен начин е прикажана содржината на програмата, времетраењето на темите, начинот на нивна реализација и временскиот распоред за нивно реализирање.

Табела 1. - Табеларен приказ на обуки

Број	Модул/Тема	Број на часови	Начин на реализација (училница/on-line)	Процел и финансиски
I - Државни инспектори за земјоделство:				
1	Модул 1 –Закон за просветна инспекција	18+18		
	Тема 1.1 – Начела и организација	6+6	училница/on-line	
	Тема 1.2 –Права, обврски и овластувања на инспекторите	6+6	училница/on-line	
	Тема 1.3 – Прекршочни одредби	6+6	училница/on-line	
2	Модул 2 – Закон за основно образование	18+18		
	Тема 2.1 – Начела и организација	6+6	училница/on-line	
	Тема 2.2 – Права, обврски и овластувања на инспекторите	6+6	училница/on-line	
	Тема 2.3 – Прекршочни одредби	6+6	училница/on-line	
3	Модул 3 – Закон за средно образование	18+18		
	Тема 3.1 – Начела и организација	6+6	училница/on-line	
	Тема 3.2 – Права, обврски и овластувања на инспекторите	6+6	училница/on-line	
	Тема 3.3 – Прекршочни одредби	6+6	училница/on-line	
4	Модул 4 – Закон за наставници и стручни соработници во основно и средно образование	18+18		
	Тема 4.1 – Начела и организација	6+6	училница/on-line	

	Тема 4.2 – Права, обврски и овластувања на инспекторите	6+6	училница/on-line	
	Тема 4.3 – Прекршочни одредби	6+6	училница/on-line	
5	Модул 5 – Закон за високо образование	18+18		
	Тема 5.1 – Начела и организација	6+6	училница/on-line	
	Тема 5.2 – Права, обврски и овластувања на инспекторите	6+6	училница/on-line	
	Тема 5.3 – Прекршочни одредби	6+6	училница/on-line	
6	Модул 6 – Закон за научно истражувачка дејност	18+18		
	Тема 6.1 – Начела и организација	6+6	училница/on-line	
	Тема 6.2 – Права, обврски и овластувања на инспекторите	6+6	училница/on-line	
	Тема 6.3 – Прекршочни одредби	6+6	училница/on-line	
7	Модул 7 – Закон за студенски стандард	18+18		
	Тема 7.1 – Начела и организација	6+6	училница/on-line	
	Тема 7.2 – Права, обврски и овластувања на инспекторите	6+6	училница/on-line	
	Тема 7.3 – Прекршочни одредби	6+6	училница/on-line	
8	Модул 8 – Закон за ученички стандард	18+18		
	Тема 8.1 – Начела и организација	6+6	училница/on-line	
	Тема 8.2 – Права, обврски и овластувања на инспекторите	6+6	училница/on-line	
	Тема 8.3 – Прекршочни одредби	6+6	училница/on-line	
9	Модул 9 – Закон за заштита на децата	18+18		
	Тема 9.1 – Начела и организација	6+6	училница/on-line	
	Тема 9.2 – Права, обврски и овластувања на инспекторите	6+6	училница/on-line	
	Тема 9.3 – Прекршочни одредби	6+6	училница/on-line	
10	Модул 10 – Закон за отворени граѓански универзитети за доживотно учење	18+18		
	Тема 10.1 – Начела и организација	6+6	училница/on-line	
	Тема 10.2 – Права, обврски и овластувања на инспекторите	6+6	училница/on-line	
	Тема 10.3 – Прекршочни и казнени одредби	6+6	училница/on-line	
11	Модул 11 – Закон за средно стручно образование	18+18		
	Тема 11.1 – Начела и организација	6+6	училница/on-line	
	Тема 11.2 – Права, обврски и овластувања на инспекторите	6+6	училница/on-line	
	Тема 11.3 – Прекршочни одредби	6+6	училница/on-line	
12	Модул 12 – Закон образование за возрасни	18+18		
	Тема 12.1 – Начела и организација	6+6	училница/on-line	
	Тема 12.2 – Права, обврски и овластувања на инспекторите	6+6	училница/on-line	
	Тема 12.3 – Прекршочни одредби	6+6	училница/on-line	
13	Модул 13 – Закон за учебници за основно и средно образование	18+18		
	Тема 13.1 – Начела и организација	6+6	училница/on-line	

	Тема 13.2 – Права, обврски и овластувања на инспекторите	6+6	училница/on-line	
	Тема 13.3 – Прекршочни одредби	6+6	училница/on-line	